

Nøgletal

Forstå hvad nøgletallene siger
om dine investeringer

Sparinvest

Der findes i dag en lang række nøgletal, som både giver dig et overblik over dine investeringer og vigtig information om de enkelte afdelinger i en investeringsforening. Når du ved, hvilke nøgletal du skal kigge efter, og hvad de betyder, kan du bl.a. følge udviklingen i risikoen, afkastet og de omkostninger, der er forbundet med at investere i værdipapirer via en investeringsforening.

På de følgende sider giver vi dig et overblik over en række af de mest anvendte nøgletal. Det er bl.a. nogle af de nøgletal, som du normalt finder i vores kvartalsrapport og på vores hjemmeside.

Sparinvest

Indre værdi

Indre værdi er den regnskabsmæssige værdi af et investeringsbevis. Den indre værdi beregnes ved at dele afdelingens samlede formue (baseret på værdien af alle de underliggende værdipapirer og en eventuel kontantbeholdning) med antallet af udstedte beviser. I Danmark beregner vi den indre værdi flere gange dagligt, og det er normalt den indre værdi, der er udgangspunktet, når kursen på investeringsbeviserne bliver fastsat.

På engelsk kaldes den indre værdi ofte NAV, som er forkortelsen af Net Asset Value.

Kurs

Kursen på et investeringsbevis er den pris, man som investor køber eller sælger investeringsbeviset til. Både købs- og salgskursen hænger tæt sammen med den indre værdi.

Der er normalt fastsat et maksimum for, hvor stort emissionstillægget og indløsningsfradraget må være i den enkelte afdeling.

Når der er forskel på købs- og salgskursen på investeringsbeviser, skyldes det, at man ofte beregner et emissionstillæg eller et indløsningsfradrag.

Emissionstillæg

Emissionstillægget er et tillæg til handelskursen, der dækker de omkostninger, som investeringsforeningerne har, når de udsteder nye investeringsbeviser. Hvis der ikke er nok investeringsbeviser i omløb i forhold til efterspørgslen, udsteder man nye beviser. Emissionstillægget dækker eksempelvis omkostninger til køb af flere værdipapirer til afdelingen og sikrer derved, at eksisterende investorer ikke skal betale omkostningerne for nye investorer.

Indløsningsfradrag

Indløsningsfradraget er den omkostning, man som investor betaler, når man indløser sine investeringsandele i en afdeling. Hvis der ikke er andre investorer, som ønsker at købe investeringsbeviserne, skal investeringsforeningen typisk sælge værdipapirer for at tilbagebetale investoren. Da de øvrige investorer ikke skal betale omkostningerne, når andre investorer sælger deres beviser, får investoren en lidt lavere pris for sine beviser end bevisets indre værdi.

Nøgletal for omkostninger

Der er forskellige omkostninger forbundet med investering i værdipapirer. Når det handler om investeringsbeviser, er der foruden omkostningerne ved køb og salg af investeringsbeviserne også nogle løbende omkostninger. Omkostningerne varierer normalt fra afdeling til afdeling afhængig af, om du eksempelvis investerer i danske eller udenlandske værdipapirer.

Administrationsomkostninger

Administrationsomkostningerne kan enten fastsættes ved årets start, så investorerne kender omkostningerne på forhånd, eller beregnes ved årets slutning. Tallet opgøres i procent og viser, hvor meget en investor betaler for at have sine penge plejet i investeringsforeningen. Tallet dækker over alle de omkostninger, som foreningen har. Det gælder bl.a. udgifter til den daglige drift og omkostningerne i forbindelse med porteføljeplejen. Administrationsomkostningerne dækker også udgifter til eksempelvis kontorleje, investorinformation og lønninger.

For at sikre at omkostningerne fordeles ligeligt på alle investorer - uanset hvornår de køber og sælger - beregner man løbende administrationsomkostningerne ud fra kursværdien og trækker dem løbende fra kursen.

ÅOP

ÅOP (årlige omkostninger i procent) er et enkelt og overskueligt nøgletal, hvor man har samlet alle de omkostninger, der er ved at investere via en investeringsforening. Beregningen af nøgletallet er baseret på en række standardiserede forudsætninger, eksempelvis at investeringsens tidshorisont er på syv år. På InvesteringsForeningsRådets (IFR) hjemmeside www.ifr.dk er det muligt at beregne ÅOP for andre tidshorisonter. Tallet giver et pejlemærke for, hvor meget du som investor i alt betaler, når du investerer 100 kr. i en given afdeling.

A photograph of a document, possibly a financial statement or report, with a green overlay. The overlay contains the text: "ÅOP gør det muligt at sammenligne omkostninger på tværs af investeringsforeninger." The background of the document is slightly blurred, showing some numbers and text.

ÅOP gør det muligt at sammenligne omkostninger på tværs af investeringsforeninger.

Nøgletal for afkast

Mange vælger at se på afkastet af en investering ud fra, hvor meget man har fået - målt enten i procent eller i kroner og ører. Disse tal fortæller, hvad afkastet af investeringen har været, men ikke om forvalteren reelt har været god til at forvalte investoernes penge inden for det valgte investeringsområde. For at vurdere forvalteren er det relevant at se på:

- **Afkastet i forhold til konkurrenterne**
Hvis du vil se, hvordan en forvalter har klaret sig i forhold til de konkurrenter, der tilbyder tilsvarende investeringsmuligheder, kan du på www.ifr.dk eller www.morningstar.dk finde løbende statistik over, hvordan de danske investeringsforeninger klarer sig.
- **Afkastet i forhold til benchmark**
En afdelings benchmark er det markedsindeks, som afdelingen bliver sammenlignet med. Da benchmarket typisk har det samme investeringsunivers som afdelingen, kan det bruges til at vurdere, om afkastet overordnet har været tilfredsstillende. Da et benchmarkindeks imidlertid ikke indregner handelsomkostninger, er et afkast på niveau med benchmarkafkastet tilfredsstillende.

Morningstar rating og kategorier

Morningstar er en uafhængig udbyder af investeringsinformation, som sammenligner og rater flere end 40.000 europæiske fonde - og herunder flere end 350 danske investeringsforeningsafdelinger. Morningstars ratingsystem er baseret på stjerner. Stjernerne tildeles månedligt, og analysen omfatter bl.a. faktorer som omkostninger, kursudsving og risikojusteret afkast.

En stjerne betyder, at en afdeling er blandt de dårligste 20 % i den givne investeringskategori, mens tre stjerner viser, at den klarer sig gennemsnitligt. Fem stjerner indikerer, at afdelingen ligger blandt de bedste 10 %.

For at kunne sammenligne forskellige investeringsforeningers afdelinger inddeler Morningstar alle afdelinger i kategorier. Dermed sikrer man, at man sammenligner afdelinger med samme investeringsunivers.

Nøgletal for risiko

Risiko i forbindelse med investering handler om, hvor store kursudsving man vil acceptere – både på kort og lang sigt. Der findes flere forskellige nøgletal, der fortæller om risikoen ved investering i aktier, obligationer og investeringsbeviser.

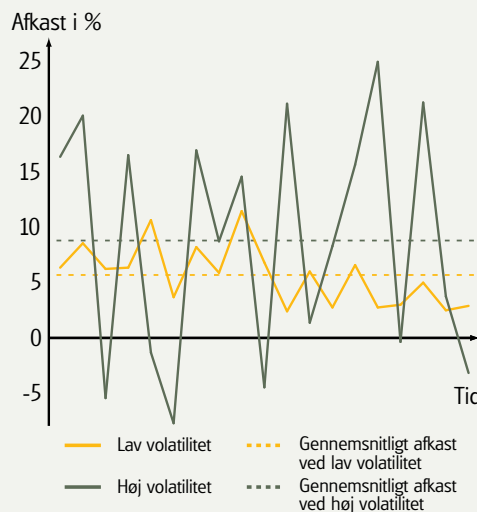
Volatilitet

Volatilitet viser, hvor meget afkastet i en afdeling i gennemsnit har svinget i forhold til det gennemsnitlige afkast. Volatiliteten måles ud fra det, man kalder standardafvigelsen, hvor man på baggrund af den historiske udvikling beregner sandsynligheden for udsving. Målet er at vise, hvor store udsving man kan forvente at få, når man investerer i en afdeling. Jo højere standardafvigelse, jo mere må man forvente, at afkastet vil svinge.

Har en afdeling et forventet afkast på 10 % og en volatilitet på 20 %, betyder det, at afkastet med 68 % sandsynlighed (dvs. én standardafvigelse) vil svinge mellem -10 % og +30 % og med 95 % sandsynlighed (dvs. to standardafvigelser) vil ligge inden for intervallet -30 % og +50 %.

Information ratio

Information ratio er et nøgletal, som bruges til at vurdere og måle det afkast, en porteføljeformidler skaber ved sine investeringsbeslutninger. Information ratio bliver målt i forhold til afdelingens benchmark og viser, hvor meget man som investor har fået i merafkast ved at påtage sig ekstra risiko i forhold til benchmarket. Det vil sige, at jo højere information ratio er, jo bedre har investeringen været. Hvis information ratio er negativ, betyder det, at afdelingen har givet et lavere afkast end sit benchmark.

Volatiliteten fortæller om kursudsvingenes størrelse

Sharpe ratio

Sharpe ratio bruges til at vurdere, om en afdelings afkast også har været fornuftig ud fra en risikobetragtning. Nøgletallet beregnes ved at se på det merafkast, man har fået, i forhold til hvis pengene havde været placeret på en risikofri konto. Merafkastet sættes i forhold til de udsving (standardafvigelsen), som afdelingen har haft. Jo højere sharpe ratio er, jo bedre er investeringens historiske risikjusterede præstation.

Tracking error

Tracking error beskriver, hvor tæt en afdeling følger sit benchmark – jo mere afdelingens afkast afviger fra benchmarket, jo større er tracking error. Det gælder både, hvis afdelingens afkast er større eller lavere end benchmarket. Er tracking error på 3,2 %, vil afkastet med 68 % sandsynlighed (dvs. én standardafvigelse) ligge maksimalt 3,2 % fra benchmarkafkastet, og med 95 % sandsynlighed (dvs. to standardafvigelser) ligge maksimalt 6,4 % fra benchmarkafkastet.

Tracking error bruges ofte i forbindelse med passive afdelinger - også kaldet indeksafdelinger - hvor det handler om at have så lav tracking error som muligt, fordi formålet netop er, at følge benchmarket. I aktivt forvaltede afdelinger er tracking error deri-

mod ikke vigtig, da det handler om at slå benchmarket.

Varighed

Varighed beskriver en obligationsporteføljes rentefølsomhed og dermed også kursrisikoen. Tallet indikerer, hvor meget værdien af obligationsporteføljen falder eller stiger, hvis renten ændres. Er varigheden eksempelvis fire betyder det, at porteføljen vil stige fire kurspoint ved et rentefald på et procentpoint og falder fire kurspoint ved en tilsvarende rentestigning. Jo højere varigheden er, jo mere følsom er afdelingen normalt overfor renteændringer. Korte obligationer har normalt en lav varighed (risiko), mens lange obligationer ofte er mere rentefølsomme.

Varigheden tager ikke højde for obligationens kurs. For at få et mere retvisende tal arbejder man derfor ofte med korrigeret varighed, hvor man både tager højde for rentefølsomhed og obligationens kurs. ■

